

Gemeentetabellen Resultaten Gezondheidsmonitor jeugd 2019 Gemeente Houten

Inleiding:

Om inzicht te krijgen in de gezondheidssituatie van jongeren, voert GGD regio Utrecht eenmaal per vier jaar de Gezondheidsmonitor jeugd voortgezet onderwijs uit. Dit is een grootschalig vragenlijstonderzoek, dat klassikaal wordt afgenomen onder leerlingen van klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. De leerlingen beantwoorden vragen over gezondheid, welzijn, leefstijl, vrije tijd en school. Dit levert waardevolle informatie op die gemeenten, scholen en andere regionale instellingen in de regio Utrecht kunnen gebruiken bij de onderbouwing van beleid en interventies ter bevordering van een gezonde ontwikkeling van de jeugd. Alle verzamelde gegevens, de vragenlijst, rapportages en achtergrondinformatie kunt u vinden op de GGD atlas: www.ggdatlas.nl.

GGD regio Utrecht voert de Gezondheidsmonitor jeugd voortgezet onderwijs sinds 2007 elke vier jaar uit. Vanaf 2015 is de afname van deze monitor landelijk geharmoniseerd. Bij de harmonisatie wordt nauw samengewerkt met andere GGD'en in Nederland, GGD GHOR Nederland en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Er wordt gewerkt met een landelijke basisvragenlijst die alle GGD'en gebruiken. Hierdoor zijn ook landelijke referentiecijfers beschikbaar. GGD regio Utrecht heeft naast de basisvragen ook een aantal extra vragen toegevoegd aan de vragenlijst.

Deelname aan de Gezondheidsmonitor jeugd gebeurt op vrijwillige basis. Het onderzoek is in het najaar van 2019 uitgevoerd. Driekwart van de schoollocaties heeft meegedaan. In totaal gaat het om 62 van de 83 locaties in de regio Utrecht.

Toelichting tabellen:

In deze gemeentetabellen staan de resultaten van de Gezondheidsmonitor jeugd 2019 voor leerlingen van klas 2 en 4 die in uw gemeente wonen. De cijfers worden vergeleken met de cijfers van uw gemeente uit de monitor van 2015 (indien beschikbaar) en de regionale cijfers uit 2019. Als er ook landelijke gegevens beschikbaar zijn van 2019, staan deze ook in de tabellen.

Alle gegevens zijn gewogen (o.a. naar geslacht, leerjaar en onderwijsniveau) zodat ze representatief zijn voor de leerlingen uit klas 2 en 4 die in uw gemeente wonen in de betreffende onderzoeksperiode.

- N Aantal leerlingen dat een bruikbare vragenlijst heeft ingevuld.
- Geen gegevens beschikbaar. Dit kan doordat de vraag niet is gesteld of niet op een vergelijkbare manier is gesteld. Daarnaast zijn in de tabellen geen gegevens opgenomen die zouden kunnen leiden tot identificatie van individuele deelnemers. Dit geldt als:
- de (vervolg)vraag beantwoord is door minder dan 30 respondenten en/of
  - het cijfer betrekking heeft op minder dan 5 individuele respondenten.
- * Statistisch significant verschil tussen Gemeente 2015 en Gemeente 2019 of tussen Gemeente 2019 en Regio 2019. Significant: de kans dat het waargenomen verschil berust op toeval is kleiner dan 5%.

Tabel 1. Kenmerken deelnemende jongeren (%)

	Gemeente	Regio	Nederland
	2019 (N=809)	2019 (N=16.883)	2019 (N=171.192)
Geslacht			
Jongen	50	51	50
Meisje	50	49	50
Leerjaar			
Klas 2	48	47	47
Klas 4	52	53	53
Onderwijsniveau			
VMBO kader/basis	15	20	24
VMBO-TL	19	22	25
HAVO	36	30	30
VWO	30	28	21
Migratieachtergrond¹			
Geen	85	75	-
Niet-Westers	9	18	-
Westers	6	7	-
Gezinsvorm			
Volledig gezin	77	78	75
Dubbele gezinssituatie	14	13	14
Eenoudergezin	8	9	10

¹ Jongeren met een migratieachtergrond hebben tenminste één ouder die in het buitenland geboren is.

Tabel 2. Gezondheid en welbevinden (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Kwaliteit van leven				
(Zeer) goed ervaren gezondheid	91	87	87	85
Meestal (zeer) gelukkig	-	86	87	84
Lichamelijke gezondheid				
Heeft nu een ernstige lichamelijke ziekte of beperking	-	3,7	2,7	3,0
Mentale gezondheid				
Matig-hoog risico op psychosociale problemen (SDQ) ²	21	23	23	25
Heeft nu een psychische ziekte	-	3,6	3	3,3
Stress				
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door één of meer factoren (5)	-	44	44	44
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door:				
school of huiswerk	-	35	33	33
zijn/haar situatie thuis	-	9	7	8
eigen problemen	-	11	11	12
wat anderen van hem/haar vinden	-	12	12	13
alles wat hij/zij moet doen	-	22	22	23
bijbaan ³	-	3,9	3,5	-
sociale media ³	-	5,6	4,1	-
Praat met anderen over stress (van degenen die zich (zeer) vaak gestrest voelen (5))	-	57	59	-

²De SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) is een van oorsprong Engelse vragenlijst die in Nederland onder meer wordt gebruikt in de Jeugdgezondheidszorg. De vragenlijst is bedoeld om kinderen met een verhoogd risico op psychosociale problemen te identificeren. De vragenlijst bevat in totaal 25 items. Met de scores op de subschalen hyperactiviteit / aandachtstekort, emotionele problemen, problemen met leeftijdsgenoten en gedragsproblemen is een Totale Probleemscore berekend. De scores worden onderverdeeld in drie categorieën. In de tabel zijn de categorieën 'grensgebied' (bordeline) en 'afwijkend' (abnormal) samen genomen. NB: de gebruikte afkappunten voor deze indeling zijn anders dan in 2015. Voor de vergelijkbaarheid is het percentage van 2015 daarom herberekend.

³ Niet landelijk uitgevraagd, daarom niet meegenomen in het totaal van één of meer factoren.

Tabel 3. Leefstijl: voedingsgewoonten en bewegen (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Voedingsgewoonten				
Ontbijt minstens 5 dagen per week	85	85	*	81
Eet elke dag fruit	35	36		36
Drinkt dagelijks minimaal één glas water	-	77		78
Drinkt dagelijks drankjes met suiker	-	37	*	31
Drinkt dagelijks meer dan 3 glazen drankjes met suiker	-	8		6
Drinkt (bijna) nooit energiedrankjes ⁴	-	86		83
Drinkt maximaal 1 blikje energiedrank per dag ⁵	-	95		95
Bewegen				
Beweegt dagelijks minstens één uur	20	18		18
Beweegt 5 of meer dagen per week minstens één uur	50	47		49
Loopt of fietst 5 dagen per week naar school of stageplek	91	*	83	*
Sport wekelijks bij een club, vereniging of sportschool	82	83	*	78
Sedentair gedrag				
Zit of ligt drie uur of meer per dag achter een beeldscherm (buiten schooltijd)	35	*	49	49
Zit of ligt zes uur of meer per dag achter een beeldscherm (buiten schooltijd)	7	13	12	-

⁴Richtlijn voor kinderen tot en met 13 jaar.

⁵Richtlijn voor kinderen ouder dan 13 jaar.

Tabel 4: Leefstijl: genotmiddelengebruik (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Roken				
Ooit gerookt (hele sigaret of meer)	11	8	8	10
Rookt wekelijks	5	4,2	3,4	4,0
Rookt dagelijks	3,3	2,9	2,0	2,5
Ooit een elektronische sigaret gebruikt	-	19	20	23
Gebruikt wekelijks een elektronische sigaret	-	0,9	1,3	1,8
Gebruikt dagelijks een elektronische sigaret	-	-	0,4	0,6
Ooit waterpijp gerookt	-	15	12	-
Laatste 4 weken waterpijp gerookt	-	5,7	* 3,0	-
Alcoholgebruik				
Ooit alcohol gedronken (heel glas of meer)	26	24	27	31
Laatste 4 weken alcohol gedronken	21	21	23	26
Laatste 4 weken 5 of meer drankjes met alcohol bij één gelegenheid gedronken (binge drinken)	17	13	15	18
Laatste 4 weken 5 of meer drankjes met alcohol bij één gelegenheid gedronken (binge drinken) (van drinkers de laatste 4 weken)	81	* 63	67	70
Ooit dronken of aangeschoten geweest	20	20	21	24
Laatste 4 weken dronken of aangeschoten geweest	9	11	12	13
Ouders keuren alcoholgebruik niet af (van drinkers van een heel glas of meer)	41	41	43	-
Plek waar meestal alcohol gedronken wordt (van drinkers van een heel glas of meer):				
thuis	-	45	39	-
bij vrienden	-	66	* 74	-
in een café/restaurant/disco	-	31	24	-
bij een concert of festival	-	28	25	-
op de kermis	-	-	4,4	-
op school/schoolreis/excursie met school	-	3,1	4,7	-
in de sportkantine of bij een vereniging	-	4,6	4,5	-
op straat, in een park of andere plek buiten	-	18	15	-
in een keet, hok of schuur	-	19	13	-
Drugsgebruik				
Ooit wiet of hasj gebruikt	7	8	9	9
Laatste 4 weken wiet of hasj gebruikt	2,7	5,1	4,7	4,1
Ooit lachgas gebruikt	1,2	* 5,8	5,2	-
Laatste 4 weken lachgas gebruikt	-	2,7	1,3	-

Tabel 5. Leefstijl: mediagebruik (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Sociale media en gamen				
Risico op problematisch gebruik sociale media ⁶	8	7	7	8
Risico op problematisch gamen ⁶	2,6	3	2,6	2,7
Cyberpesten (via internet of mobiele telefoon)				
Laatste 3 maanden gepest via internet/mobiel	5	5,2	4,7	5,1
Laatste 3 maanden wekelijks of vaker gepest via internet/mobiel	1,8	1,5	0,9	1,0
Laatste 3 maanden zelf een ander gepest via internet/mobiel	2,5	4	3,0	3,0
Laatste 3 maanden wekelijks of vaker zelf een ander gepest via internet/mobiel	1,2	0,8	0,6	0,7
Sexting				
Laatste 6 maanden een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf aan een ander gestuurd (sexting)	-	4,5	3,4	3,5
Een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf is wel eens tegen zijn/haar zin door een ander verspreid (slachtoffer sexting)	-	6,1	4,1	-

⁶De jongeren beantwoordden 7 vragen over social media gebruik en 7 vragen over gamen. Risico op problematisch gebruik van social media is gedefinieerd als een ongunstige gemiddelde score op alle 7 vragen in combinatie met (heel) vaak slaap tekort komen door gebruik van social media of (heel) vaak huiswerk afraffelen om op social media te kunnen. Risico op problematisch gamen is op dezelfde manier gedefinieerd als risico op problematisch gebruik van social media in combinatie met (heel) vaak slaap tekort komen door gamen of (heel) vaak huiswerk afraffelen om te kunnen gamen.

Tabel 6. Leefstijl: seksueel gedrag (%)

	Gemeente 2015		Gemeente 2019		Regio 2019	Nederland 2019
Seksualiteit						
Geslachtsgemeenschap gehad	5	*	12	*	9	10
Altijd condoom gebruikt (van degenen die geslachtsgemeenschap hebben gehad)	42		42		43	45

Tabel 7. Sociale omgeving: eenzaamheid en sociale steun (%)

	Gemeente 2015		Gemeente 2019		Regio 2019	Nederland 2019
Eenzaamheid						
Ernstig-matig eenzaam ⁷	-		12		12	-
Ernstig eenzaam ⁷	-		7		6	-
Sociale steun						
Weet iemand om naar toe te gaan bij problemen	97	*	93	*	96	-
Gaat naar vriend/vriendin, vrienden of bekenden bij problemen	-		70		70	-
Heeft minstens één goede vriend of vriendin	92		93		91	90

⁷Eenzaamheid is gemeten met de Roberts UCLA Loneliness Scale (RULS-8). De vragenlijst bevat 8 items. De totaalscore is onderverdeeld in drie categorieën: niet eenzaam, matig eenzaam en ernstig eenzaam.

Tabel 8. Sociale omgeving: sociale veiligheid, discriminatie en acceptatie seksuele diversiteit (%)

	Gemeente 2015		Gemeente 2019		Regio 2019	Nederland 2019
Sociale veiligheid						
Voelt zich wel eens onveilig op één of meer plekken	-		38		40	-
Voelt zich wel eens onveilig:						
op straat in eigen woonbuurt	-		3	*	6	-
op straat buiten eigen woonbuurt	-		13		16	-
in het winkelcentrum	-		3,8		4,5	-
thuis	-		2,7		2,3	-
op school	-		4,7		4,6	-
tijdens het uitgaan	-		8		6	-
in de trein, tram, bus of metro	-		13		12	-
op het station (trein, bus, metro)	-		11		10	-
bij sportaccommodaties	-		1,3		1,8	-
Ervaren discriminatie						
Laatste 12 maanden wel eens gediscrimineerd gevoeld	-		11	*	16	-
Acceptatie seksuele diversiteit						
Vindt het normaal als twee meisjes/vrouwen of twee jongens/mannen op elkaar verliefd zijn	-		74		71	-
Denkt dat een leerling die LHBTi ⁸ is, dit aan iedereen op school eerlijk kan vertellen	-		31		27	-

⁸ LHBTi: lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender of met een intersekse conditie

Tabel 9. Sociale omgeving: pesten en weerbaarheid (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Pesten op school				
Laatste 3 maanden gepest op school	11	7	7	8
Laatste 3 maanden wekelijks of vaker gepest op school	3,2	2,5	2,0	2,4
Laatste 3 maanden zelf een ander gepest op school	12	*	4,1	4,1
Laatste 3 maanden wekelijks of vaker een ander gepest op school	2,1	1,1	0,8	0,9
Weerbaarheid				
Voldoende weerbaar ⁹	92	89	91	90

⁹Weerbaarheid is gemeten via acht items met een score van 1 tot 5. Eerst worden alle items zo gecodeerd dat lage waarden altijd ongunstig zijn en hoge waarden gunstig. Vervolgens wordt de gemiddelde score van de acht items berekend. Een gemiddelde score van 1 t/m 3 is onvoldoende weerbaar en een gemiddelde score van 4 of 5 is voldoende weerbaar.

Tabel 10. Sociale omgeving: gezin (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Gezinsrelaties				
Gaat naar ouder(s) of verzorger(s) bij problemen	85	81	80	-
Voelt zich thuis meestal-altijd gelukkig	-	93	95	-
Heeft meestal-altijd het gevoel dat ouders hem/haar begrijpen	-	87	85	-
Gezinsfunctioneren				
Krijgt meestal-altijd een compliment van ouders als hij/zij iets goed doet	-	91	90	-
Ouders weten meestal-altijd waar hij/zij is als hij/zij niet thuis is	-	88	88	-
Ingrijpende gebeurtenissen in het gezin				
Maakt(e) lichamelijke of psychische ziekte of verslaving gezinslid mee (jonge mantelzorger)	25	*	38	40
Maakt nu lichamelijke of psychische ziekte of verslaving gezinslid mee (jonge mantelzorger)	-	13	14	14
Maakt(e) echtscheiding ouders mee	-	22	22	24
Maakt(e) problemen met werk of werkloosheid van ouder(s) mee	-	17	17	-
Veilig thuis				
Voelt zich wel eens onveilig thuis	-	2,7	2,3	-
Financiële situatie thuis				
Thuis enige-grote moeite om rond te komen met geld	7	3,3	3,7	4,3

Tabel 11. Sociale omgeving: school (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Schoolklimaat				
Vindt het (hartstikke) leuk op school	49	50	50	-
Kan met iemand op school praten als hij/zij ergens mee zit	80	82	81	-
Voelt zich wel eens onveilig op school	-	4,7	4,6	-
Verzuim				
Laatste 4 weken verzuimd van school door ziekte	32	*	40	-
Laatste 4 weken 3 of meer schooldagen verzuimd van school door ziekte	9	11	13	-
Laatste 4 weken gespijbeld	8	11	13	-
Laatste 4 weken 3 of meer lessen gespijbeld	2,5	3,7	5,0	-

Tabel 12. Fysieke leefomgeving (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Buiten afspreken met andere jongeren				
Spreekt minimaal één keer per week buiten af met andere jongeren	-	64	*	71
Spreekt met andere jongeren buiten af op/bij:				
sportveld	-	30		32
skatebaan	-	5		6
winkelcentrum	-	37		39
hangplek	-	23		22
park	-	22		20
plein	-	8	*	13
bankje ergens	-	15		15
ergens op straat	-	19		18
Is zeer tevreden (rapportcijfer 8 of hoger) over de plek(ken) waar hij/zij buiten afspreekt met andere jongeren	-	51		53

Tabel 13. Participatie (%)

	Gemeente 2015	Gemeente 2019	Regio 2019	Nederland 2019
Lidmaatschap vereniging				
Lid vereniging of organisatie	88	83	80	-
Lid van een sportclub, sportvereniging of sportschool	78	76	72	-
Zie ook discriminatie (tabel 8) jonge mantelzorger (tabel 10) schoolverzuim (tabel 11)				